

ວຽງວຽງຢ່າງຜູ້ປະນະ

ວຽກຢ່າງຜູ້ຮັບ

ປັດຈຸບັນນັກກິດ

อยู่อย่างผู้ชนะ

ปาฐกถาธรรม โดย

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

ณ โรงเรียนเสนาณรงค์ กรมแพทย์ทหารบก

สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๑

จัดพิมพ์โดย

กองทุนปัญญานันทธรรม ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา

วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

ที่ปรึกษา

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

พระมหาเผียน อนุจารี

ติดต่อที่

ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์

อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร.๕๘๔-๑๘๕๕, ๕๘๓-๔๒๔๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : พฤษภาคม ๒๕๒๖ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : มิถุนายน ๒๕๓๗ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๓ : มีนาคม ๒๕๔๕ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

แม่พิมพ์ โดย ศูนย์ฟิล์ม โทร.๘๐๓-๒๒๔๘

พิมพ์ที่ : บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ จำกัด โทร.๕๘๓-๙๐๐๑, ๕๘๔-๒๒๔๑

อยู่อย่างผู้ชนะ

ปัญญาเมื่อกกิกขุ

ขอเจริญพรแต่ทุกท่าน

เรื่องของการฟังธรรมะในทางศาสนาที่เรานับถืออยู่
เป็นการศึกษาแบบหนึ่ง เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความ
เข้าใจในข้อธรรมนั้นๆ ชัดเจนถูกต้อง อันความรู้ความเข้าใจใน
เรื่องธรรมะนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของเราแต่ละคน เพราะ
การดำรงชีวิตอยู่ในโลก เราจะอยู่โดยไม่มีเข็มทิศนำทางนั้น
ย่อมเป็นไปได้ เหมือนกับเรือที่ออกไปในทะเลใหญ่จะต้อง
อาศัยเข็มทิศแผนที่สำหรับนำทาง ที่จะให้เรื่อนั้นแล่นไปสู่จุด
หมายปลายทางได้โดยเรียบร้อย

เราที่เป็นคนไทยนับถือพระพุทธศาสนา หลักธรรมะในทาง
พระพุทธศาสนานั้น เป็นหลักครองใจเรามาเป็นเวลาเกือบพันปี

❖ **อยู่อย่างผู้ชนะ** ❖

การที่เรามีความสุขความเจริญตามสมควรแก่ฐานะ ก็โดยอาศัยธรรมะในทางพระศาสนาเป็นเครื่องนำทางชีวิตตลอดมา เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เป็นการจำเป็นที่เราจะต้องศึกษาหลักธรรมะเหล่านั้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจชัดเจนถูกต้อง

การศึกษาธรรมะนั้น ทำได้ ๒ วิธี คือ ศึกษาด้วยการฟังอย่างหนึ่ง และ ศึกษาด้วยการอ่าน อย่างหนึ่ง

การศึกษาธรรมะด้วยการฟัง เป็นการศึกษแบบเก่าแก่แท้ เพราะในสมัยก่อน เมื่อพระผู้มีพระภาคยังทรงพระชนม์อยู่ในสมัยนั้นไม่มีการเขียนหนังสือ ไม่มีการจารึกพระธรรมคำสอนไว้ในสิ่งใด ๆ พระองค์ได้เสด็จเดินทางไปพบปะประชาชนตามท้องถิ่นต่าง ๆ แล้วก็พูดให้ฟัง คนที่ไปฟังเขาก็ฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ เมื่อฟังด้วยความตั้งใจย่อมได้ปัญญา คือความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น นี่คือการศึกษาในยุคแรก ๆ สาวกของพระผู้มีพระภาคเรียนโดยอาศัยการฟังทั้งนั้น แล้วก็ทรงจำสืบทอดกันมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จึงได้มีการเขียนเป็นตัวหนังสือ

สำหรับพวกเรา ในสมัยนี้จะศึกษาด้วยการฟังก็ได้ เช่น ฟังเทศน์ตามวัด ฟังปาฐกถาทางวิทยุ หรือมีการประชุมฟังกัน ณ ที่ใดที่หนึ่ง โดยเฉพาะในสมัยนี้มีการเผยแพร่คำสอนด้วยวิธีการพูดให้ฟังมีหลายที่หลายแห่งถ้าเราสนใจฟังก็จะได้รับความรู้ความเข้าใจ

ศึกษาธรรมะด้วยการอ่าน นอกจากเรื่องการฟังแล้ว เราควรจะได้อ่านหนังสือ ตำรับตำราทางศาสนาบ้าง สมัยก่อนหนังสือหายาก โดยมากก็เป็นสำนวนสำหรับนักปราชญ์ คน

❖ อยุ่อย่างผู้ชนะ ❖

ธรรมดาสามัญอ่านแล้วไม่เข้าใจ แต่ว่าในสมัยนี้มีการศึกษาเจริญก้าวหน้า ผู้รู้ได้เขียนหนังสือธรรมะประเภทง่าย ๆ ให้คนเอาไปศึกษาได้โดยสะดวกสบาย เราที่เป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา ก็ควรจะได้หาหนังสือประเภทเหล่านั้นมาไว้กับบ้านกับเรือน เพื่อจะได้อ่านในเวลาว่าง ๆ หรือเวลากลุ่มใจ หรือในเวลาที่เราอยากรู้ ถ้าหากเราว่างเวลาใด เราควรใช้เวลาว่างนั้นให้เป็นประโยชน์ ในการศึกษาข้อธรรมะในทางศาสนา หนังสือธรรมะเป็นเหมือนยาแก้โรคทางใจ อ่านแล้วใจสบาย หายทุกข์หายโศก หรือเวลาใดมีความสงสัยแคลงใจในข้อธรรมะบทใดบทหนึ่ง เราเอาหนังสือทางศาสนามาอ่าน อ่านแล้วก็คลายความสงสัยลงได้

คนที่เขาเป็นคนดีมีชีวิตรุ่งโรจน์นั้น ล้วนแต่เป็นนักศึกษาเรื่องธรรมะเรื่องศาสนาทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นคนนับถือศาสนาอะไร เราลองศึกษาชีวประวัติของคนเหล่านั้นดู ถ้าหากว่าเป็นคนดีจริงเก่งจริง คือ ตีจนตัวตาย ตายแล้วก็ยังไม่หมดดี คนยังยกย่องเชิดชูบูชา คนประเภทนี้เป็นนักศาสนาควบคู่กันไปกับเป็นนักในเรื่องอื่นด้วย เช่น เขาเป็นนักการเมือง เขาก็เป็นนักศาสนาด้วย หรือจะเป็นอะไรในวิชาสาขาต่าง ๆ เขาก็ไม่ได้ทั้งธรรมะไม่ได้ทั้งศาสนา พยายามเอาหลักศาสนามาเป็นแนวทางสำหรับดำเนินชีวิต ชีวิตของเขาจึงเป็นไปด้วยความเรียบร้อยราบรื่นไม่มีเสียหาย แม้ตัวตายไปแล้วชื่อก็ยังอยู่ หอมหวานอยู่ตลอดเวลา อันนี้เป็นผลเนื่องมาจากชีวิตของเขาคลุกคลีอยู่กับธรรมะในทางพระศาสนา

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

ในเมืองไทยเวลานี้ เรากำลังต้องการอยู่อย่างหนึ่ง คือ ต้องการคนที่ดีจริง ๆ สำหรับจะได้ช่วยกันสร้างชาติสร้างบ้านเมือง ในการสร้างชาติสร้างบ้านเมืองนั้นก็หมายความว่า เราทุกคนมีความสำนึกในหน้าที่ ใครมีหน้าที่อันใดก็ทำหน้าที่นั้นให้สมบูรณ์ ให้เรียบร้อย นั่นแหละเป็นการแสดงออกซึ่งน้ำใจว่าเราเป็นผู้มีความรักชาติ เราจะทำหน้าที่ได้ดีต้องมีจิตใจประกอบด้วยธรรมะ มีธรรมะเป็นหลักในใจ ถ้าไม่มีธรรมะเป็นหลักในใจแล้ว จะมีสิ่งอื่นเข้ามาอยู่แทน

ในใจของคนเรานั้นมีธรรมชาติดูอยู่ ๒ อย่าง เรียกว่า ธรรมชาติดฝ่ายสูง กับ ธรรมชาติดฝ่ายต่ำ ธรรมชาติดฝ่ายสูงนั้นเป็นเรื่องของพระ ของธรรมะ ธรรมชาติดฝ่ายต่ำเป็นเรื่องของผี ของมาร หรือเรื่องของกิเลส ที่มันเกิดขึ้นในใจของคนเรา แล้วก็จุดลากจิตใจไปในทางชั่วทางต่ำ ถ้าเราไม่มีกำลังใจเข้มแข็งพอ ไม่มีความรู้สึกผิดชอบที่สูงพอ ก็ไม่สามารถที่จะเอาชนะธรรมชาติดฝ่ายต่ำได้ จึงได้เสียผู้เสียคนไป

ให้สังเกตเพื่อนฝูงมิตรสหายของเราบางคน มีความสามารถในการทำงาน แต่ว่าจิตใจไม่ดี ผลที่สุดก็เสียผู้เสียคนไป ทำไมจึงเสีย ก็เพราะว่าเขาตกอยู่ในธรรมชาติดฝ่ายต่ำด้วยอำนาจกิเลสประเภทต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นในใจนั้น ดึงจิตใจของเขาให้ต่ำลงไปทุกวันทุกเวลา ไม่มีความยับยั้งชั่งใจ ไม่มีความอดทนเพียงพอที่จะเอาชนะสิ่งเหล่านั้น จึงกลายเป็นคนขี้แพ้อยู่ตลอดเวลา

ยกตัวอย่างให้เห็นง่ายๆ เช่นเราเป็นนักเสพติดของต่างๆ เช่น

❖ **อยู่อย่างผู้ชนะ** ❖

เป็นนักเสพสุรา ตอนเย็นตอนเช้าต้องไปดื่ม หรือว่างเมื่อไรก็ไปดื่มสุราหรือบางคนก็ติดในเรื่องการพนันติดในการเที่ยวเตร่กลางคืน หรือว่าติดของอื่น เวลาความอยากในเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้น พอตื่นเช้าขึ้นก็อยากเหล้า เราเคยบังคับตัวเองบ้างไหม ? ไม่มีใครที่จะบังคับตัวเอง ก็ต้องไปดื่มสิ่งนั้นตามความอยาก หรือว่าเราอยากบุหรีขึ้นมาไม่เป็นเวลาเวลา เช่นเวลาเข้าห้องประชุมฟังธรรมะฟังปาฐกถาหรือว่าไปนั่งในโบสถ์อันเป็นสถานที่ที่เราควรจะฝึกฝนเอาชนะตัวเอง เพื่อยกระดับจิตใจของเราให้สูงส่งขึ้น แต่ว่าเราก็บังคับมันไม่ได้ เราพ่ายแพ้มัน พอความอยากมาสะกิดเข้าที่ห้องหัวใจเท่านั้น เราก็ตกลงไปสู่ใต้อำนาจของมันทันที แล้วเราก็ไปทำสิ่งนั้นๆ ตามอำนาจที่ฝ่ายต่ำมันปรารถนา คนอย่างนี้เขาเรียกว่าคนที่มึนใจตกอยู่ใต้อำนาจของพญามาร ถ้าใจของเราตกอยู่ใต้อำนาจของมารแล้ว เราจะก้าวหน้าไปไม่ได้ พญามารมันจะดึงแข่งดึงขานเราให้ไหลไปในทางชั่วทางต่ำตลอดเวลา เอาตัวไม่รอด อันนี้เป็นธรรมชาติฝ่ายต่ำ

ในชีวิตประจำวันของเรา เราอยู่ในโลกนี้ อยู่กันเพื่ออะไร ? ขอตอบให้เข้าใจง่าย ๆ ว่า เราอยู่เพื่อการต่อสู้ ต่อสู้กับอะไร ? สู้กับอำนาจฝ่ายต่ำที่มันเกิดขึ้นรบกวนจิตใจของเรา เราจะไม่ยอมให้อำนาจฝ่ายต่ำนั้นครอบงำใจ เราต้องพยายามเอาชนะ เราจะต้องบังคับตัวเองไว้ตลอดเวลา อันคนที่ชนะชนะธรรมชาติฝ่ายต่ำหรือมีการบังคับตัวเองได้นั้นก็ต้องอาศัยธรรมะเป็นมูลฐาน ไม่ใช่เพียงแต่มีความรู้ในทางธรรมะอย่างเดียว แต่ต้องมีการฝึกฝน

❖ **อยู่อย่างผู้ชนะ** ❖

มีการอบรมจิตใจในเรื่องนี้ มีความตั้งใจดีไว้เป็นเบื้องต้น คือตั้งใจว่าเราจะอยู่อย่างผู้ชนะ ไม่อยู่อย่างผู้แพ้ เราจะอยู่อย่างไท ไม่อยู่อย่างทาส เราจะอยู่อย่างลูกศิษย์พระพุทธเจ้า ไม่อยู่อย่างลูกศิษย์พญามารเป็นอันขาด

ที่เรียกว่า“อยู่อย่างผู้ชนะ” ก็หมายความว่า ให้รู้ว่าอะไรมันเกิดขึ้นในใจเรา ในเรื่องอย่างนี้ เราต้องรู้ว่ากิเลสประเภทต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นในใจของเรา แล้วจะดึงเราไปในทางชั่วทางต่ำนั้นมีอะไรบ้าง เช่นว่า เจ้าความโลภเกิดขึ้นในใจ มีความอยากได้รุนแรง อยากได้ของคนอื่น ไม่ใช่ของของตัวเอง แม้ของที่ตัวจะได้มันแหละแต่ว่ายังไม่ถึงเวลา ก็มีความอยากจะได้ขึ้นมาแล้ว

เหมือนว่าเราทำงานมีเงินเดือน แต่ว่าเงินเดือนยังไม่ทันออก เราอยากจะได้ขึ้นมา เราจึงหยิบเอาของหลวงไปใช้ก่อน อย่างนี้ก็ เป็นความโลภเหมือนกัน หรือว่าเรามีสิทธิที่จะได้เพียง ๕ แต่ว่า เราอยากจะได้สัก ๑๐ อย่างนี้ก็เรียกว่าโลภะมันเกิดขึ้นรบกวนจิตใจ เมื่อเจ้าโลภะเกิดขึ้นรบกวนจิตใจ มันก็จะบังคับใจเราให้ดิ้นรน เพื่อเกิดความอยากอย่างนั้น เป็นเหตุให้ฆ่าเขาก็ได้ ให้ไปลักของ เขาก็ได้ ให้ประพฤติผิดในทางกามก็ได้ ให้เป็นคนเอาไรต์เอา เปรียบเพื่อนฝูง ไม่ซื่อสัตย์ต่อการทำงานต่อหน้าที่ มีความเสียหาย หลายประการ

พระผู้มีพระภาคจึงตรัสไว้ว่า “โลภะ ธมฺมานํ ปริปนฺโน” ความโลภเป็นอันตรายของธรรมะด้วยประการทั้งปวง

คำว่า“ธรรมะ”ในที่นี้ หมายถึงความดีอันจะเกิดขึ้นในใจ

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

ของเรา พอมีความโลภเกิดขึ้นแล้ว มันสกัดกั้นไม่ให้ความดีทั้งหลายเจริญออกมาอยู่ในใจของเราได้ เราก็มืดไปตามอำนาจของมัน คนที่เสียผู้เสียคนไปเพราะอำนาจความโลภมีไม่ใช่น้อย

หรือในขณะใด ความโกรธ เกิดขึ้นครอบงำจิตใจ ใจมันก็เร้าร้อน กระวนกระวาย นั่งนิ่งๆ ไม่ได้ ต้องแสดงอาการปรากฏทางหน้าตา ทางมือ ทางเท้า ทางคำพูด ออกไปในรูปแบบต่างๆ ซึ่งผิดปกติสามัญชนพึงจะพูดจะทำในรูปเช่นนั้น อันนี้เกิดขึ้นเพราะอำนาจความโกรธ ความโกรธทำคนให้เป็นอาชญากร ทำความเสียหายแก่ชีวิต แก่การงานด้วยประการต่างๆ

เวลาโกรธที่ไร เราไม่ได้เป็นตัวของเราเอง แต่เรตกเป็นทาสของความโกรธ ความโกรธเป็นนายเรา มันบังคับเรา มันจูงเราไปสู่อำนาจของมันด้วยประการต่างๆ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่มีในใจ แล้วใจก็ร้อนกระวนกระวาย อาการทางกายก็ไม่สบาย สมองก็ไม่ดี หัวใจเต้นไม่สม่ำเสมอ ประสาททำงานไม่ปกติ ต่อมในร่างกายก็พลอยชำรุดทรุดโทรมไปด้วย คนใดโกรธบ่อยๆ อายุสั้น ตายเร็ว เพราะบางทีโกรธจนเป็นลมเป็นแล้งไป อำนาจความโกรธมันร้ายแรงอย่างนี้ถ้าเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความเสียหาย

เวลาใดเกิด ความหลง ขึ้นมา เพราะไม่รู้ไม่เข้าใจในเรื่องนั้นชัดเจนตามความเป็นจริง คนเราที่หลงอะไร มัวเมาในเรื่องอะไรนั้น ก็เพราะขาดการศึกษาในเรื่องนั้น ไม่รู้ว่าเรื่องนั้นมันเรื่องอะไร มันมาอย่างไร มันจะไปอย่างไร มันจะเป็นประโยชน์ เป็นทุกข์ เป็นโทษอย่างไร เราควรจะไปเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นในรูปใด เรา

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

ไม่เข้าใจก็หลงมัวเมาในสิ่งนั้น ๆ คนเราถ้าหลงใหลในเรื่องใดแล้วก็จะเป็ทุกข์เพราะเรื่องนั้น

เช่น พวกหลงการพนัน ติดการพนันงอมแงมไปหมด ถ้าไม่ได้ไปเล่นละก็อยู่ไม่ได้ เช่นวันเสาร์วันอาทิตย์ พวกหลงม้าก็ต้องไปสนามม้า ไปให้ม้ามันเตะมันอะไรเสียหน่อยแล้วก็กลับบ้าน กลับบ้านหน้าเศร้าถ้าแพ้ เวลาชนะก็หน้าบานหน่อย แต่ก็บานไม่กี่วันประเดี๋ยวก็เศร้าต่อไป ผลที่สุดก็ตั้งเนื้อตั้งตัวไม่ได้ นี่เป็นความหลงใหล เป็นความมัวเมาในสิ่งนั้น เพราะไม่รู้ว่สิ่งนั้นเป็นทุกข์เป็นโทษแก่ชีวิตแก่การงาน

ในกิเลสประเภทอื่น ๆ เช่น ความริษยา เกิดขึ้นในใจของเรา ไม่อยากให้ใครดี ไม่อยากให้ใครเจริญ ไม่อยากให้ใครก้าวหน้าในชีวิตการงาน คิดแต่ว่าจะทำลายเขาตลอดเวลา น้ำใจที่จะพลอยยินดีในความดีในความสุขความเจริญของผู้อื่นนั้นไม่มี คนที่ตกอยู่ในอำนาจของกิเลสอย่างนี้ ภาษาพระท่านเรียกว่า เป็นทาส ไม่เป็นไทแก่ตัวเอง

การเป็นทาสนั้นเป็นความทุกข์การเป็นไทนั้นเป็นความสุขข้อปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาสอนเราให้เป็นไทแก่ตัว ตัวเราเองแต่ละคนนี้เรียกว่าเป็น“คนไทย”ชาติของเราเรียกว่า“ชาติไทย”นับว่ามีความหมายลึกซึ้งในด้านธรรมะ “ไทย”ไม่ได้หมายความว่า เป็นอิสระเสรีในทางการเมือง การศาล การเศรษฐกิจ การทูตอะไรอย่างนั้น แต่หมายถึงมีอิสระเสรีในทางจิตใจ

จิตใจที่เป็นอิสระเสรีนั้น ก็คือจิตใจที่ไม่ตกอยู่ในอำนาจ

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

ฝ่ายต่ำ แม้ฝ่ายต่ำมันจะเกิดขึ้นเรารู้ รู้เท่ารู้ทัน รู้ว่านี่ความโลภ มันเกิดขึ้นแก่เรา นี่ความโกรธมันเกิดขึ้นแก่เรา อันนี้เป็นความหลง อันนี้เป็นความริษยา อันนี้เป็นความพยาบาท อันนี้เป็นความคิด ในทางชั่วร้าย มันเกิดขึ้นในจิตใจของเรา เรารู้เท่ารู้ทัน

เหมือนกับคนอยู่ในบ้าน รู้จักหน้านักเลงอันธพาล นักตัด ช่องย่องเบา ถ้าเราเห็นมัน เราก็คิดป้องกันตัวได้ เราไม่ให้มันมา ทำร้ายเราฉันทัด กิเลสประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในใจของเรานี้ก็ เหมือนกัน ถ้าเราไม่รู้จักมัน เราก็เสียท่ามัน แต่ถ้าเรารู้จักหน้าตา มันไว้บ้าง เราก็ต่อสู้กับมันได้ ต่อสู้เพื่อให้จิตใจของเราเป็นไท

จิตใจที่เป็นไทนั่นคือจิตใจที่อยู่เหนือสิ่งนั้น ไม่ให้สิ่งนั้น ครอบงำเรา เราไม่เป็นที่าสของธรรมชาติฝ่ายต่ำ เรียกว่าเป็น ไทแก่ตัว เพราะฉะนั้น เราจะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า“ไทยรำลึก” มีความสำนึกอยู่เสมอ คอยเตือนตัวเองไว้บ่อยๆว่า“กูเป็นไทย กูจะ ไม่เป็นที่าสสิ่งใด ๆ” ความคิดใดเกิดขึ้นในใจจะทำให้เราตกเป็นทาส ก็ต้องบอกไว้ว่า ระวังไว้ให้ดี จะกลายเป็นทาสเขา ความเป็นไทย มันจะหายไป มันจะเสียเกียรติเสียชื่อเสียง หมดความเป็นไทยแก่ ตัว เราคอยเตือนไว้อย่างนี้ คอยบอกตนเองไว้อย่างนี้เสมอๆ ไม่ ว่าเราจะไปสถานที่ใด คบหาสมาคมกับใคร

เรื่องการไปในที่ใด ก็สำคัญ เพราะว่าสถานที่บางแห่ง เราไปแล้วมันทำให้เราเป็นทาส คนบางคนเมื่อคบกันแล้วก็ ทำให้เราเป็นทาสในเรื่องอะไรต่างๆ สถานที่ที่ไม่ควรไปมันก็มี เช่นว่าโรงเหล้า บ่อนการพนัน ช่องที่มีคนชั่วๆ เขาอยู่กัน ถนนที่

❖ **อยู่อย่างขุนนะ** ❖

มันเต็มไปด้วยความชั่วร้าย ถ้าเราจะไปในที่เหล่านั้น เราต้องเอาพระติดใจไปด้วย ไม่ใช่เพียงแค่เอาพระห้อยคอ ห้อยที่คอนะมันไม่พอหรอก เราจะต้องเอาพระใส่ไว้ในใจ พระที่เราควรใส่ไว้ในใจ หมายถึงอะไร หมายถึงสติปัญญา ความรู้สึกตัว หรือว่าความรอบรู้ในเรื่องเหล่านั้น ให้รู้ว่าสถานที่นั้นคืออะไร มันดีหรือมันชั่ว มันเลื่อมหรือว่ามันเจริญ เป็นไปเพื่อความสุขหรือความทุกข์ ถ้าเราไปสู่สถานที่นั้นจิตใจของเราจะเปลี่ยนไปอย่างไรบ้าง ต้องรู้ตัวไว้

เมื่อเดินไปในที่นั้น ต้องเดินไปในอาการสำรวม เหมือนดั่งกับที่เราเดินไปในตรอกที่มีโคลนตมมากเราก็ต้องเดินด้วยความระมัดระวัง เพื่อไม่ให้โคลนตมนั้นกระเด็นเข้ามาเปื้อนเสื้อผ้า หรือไม่ให้เรล้มลงไปวัดพื้น เพราะมันเปื้อนไปทั้งเนื้อทั้งตัวฉันใด ถ้าเราไปในสถานที่ที่มันไม่ดีไม่งาม เราก็ต้องคอยระวังตัวเอาไว้ระวัง ! ระวัง ! เหมือนเราหัดแถวทหารนะ จะให้ขาหั้น ซ้ายหั้น ทำอย่างนั้น ทำอย่างนี้ เราก็ต้องบอกตัวเราเองแบบหัดทหาร หัดคนอื่นนั้นไม่ลำบากหรอก หัดตัวเองนะมันยาก เพราะฉะนั้นต้องคอยเตือนตัวไว้ เวลาจะไปสู่สถานที่ใดที่มันชั่วให้เสียคน เราต้องคอยเตือนตัวเองไว้ว่า ระวังนะ! เอ็งมันจะเสียผู้เสียคนในการมาที่นี้ ระวังให้ต้อย่าให้มันแปดเปื้อนเป็นอันขาด มาอย่างใดให้เรียบร้อยอย่างนั้น อย่าให้เกิดความเสียหาย ถ้ามีการเตือนตัวเองไว้ในรูปอย่างนี้ รับรองว่าจะไม่เสียผู้เสียคนเป็นอันขาด

การปฏิบัติการทำงานก็เหมือนกัน การงานที่เราทำอยู่ บางหน้าที่มันก็ล่อแหลม ทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตแก่การงานได้ เช่น

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

หน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทองที่เราเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ มันเป็นอันตรายแก่ชีวิตของเรา เราก็ต้องคอยตักเตือนตัวเราเองให้มีความสำนึกรู้สึกตัวไว้ว่า ระวัง ! ระวัง ! อย่าให้อามิสเหล่านั้นมันมาล่อใจจงใจเรา ทำให้เสียผู้เสียคนเป็นอันขาด เราคอยเตือนตัวเราไว้อย่างนี้ไม่เป็นไร ถ้าไม่เตือนแล้วมันจะเสียหาย

การคบเพื่อนฝูงมิตรสหายก็เหมือนกัน โดยมากเราคบเพื่อนเล่น คบเพื่อนกิน คบเพื่อนเที่ยวเพื่อนเตร่เพื่อลดราคาตัวให้มันต่ำไปทุกวันทุกเวลา มีน้อยคนนักที่จะคบเพื่อนเพื่อยกระดับจิตใจของตนเองให้สูง หรือว่าทำให้เพื่อนสูงส่งขึ้น แต่คบกันเพื่อจะไปดื่มเพื่อจะไปเที่ยวเพื่อจะไปสนุก การคบกันในรูปเช่นนี้เป็นไปเพื่อความเสื่อม ไม่เป็นไปเพื่อความเจริญ

ในทางพระท่านจึงสอนนักสอนหนาว่า จะคบคนต้องดูหน้าซื่อผ่าต้องดูเนื้อ อย่าคบคนชั่วคนพาล การเข้าไปใกล้คนพาลนั้นต้องระมัดระวังเหมือนเราเข้าใกล้งูเห่างูพิษ ถ้าเราจะเข้าไปใกล้ต้องระวังตัวอย่าให้มันกัดเราได้ฉันทิด อยู่กับคนชั่วก็ฉันทิด มันไม่กัดร่างกายก็จะกัดจิตใจเรา กัดใจของเราก็คือ พุดโน้มน้อมเราให้ไปในทางเสียผู้เสียคน เช่นจงเราให้เป็นนักดื่ม จงเราให้ไปเล่นการพนัน จงเราให้ไปเที่ยวในสถานที่ลามกไม่ควรเที่ยว หรือจงเราให้คดโกงทุจริตต่อหน้าที่ ให้ประพฤติตนไปในทางเสียหายต่าง ๆ อันนี้เป็นสิ่งที่ล่อแหลมต่ออันตรายอยู่มาก ชีวิตของเราจะตกต่ำเพราะการคบหาสมาคมอย่างนี้ คนเราจะคบกับใคร จะต้องพิจารณาใช้ธรรมะซึ่งเป็นกระจก เอามาส่องดูคนนั้นคนนี้

❖ **อยุ่อย่างผู้ชนะ** ❖

เสียก่อนว่า คนนั้นเป็นนักปราชญ์หรืออันธพาล เป็นคนฉลาด หรือว่าเป็นคนโง่ เป็นคนก้าวหน้าหรือเป็นคนประเภทดอยหลัง เราจะต้องตรวจสอบให้ละเอียดเรียบร้อย เพราะว่าคนบางคนนั้น เราคบกันได้นิดหน่อย เช่นว่าคบกันบนถนน ทักกันคำหนึ่งก็รีบเดินไป บางคนพาไปบ้านก็ได้ แต่จะนอนร่วมกันไม่ได้ บางคนนั้น เอาไปนอนร่วมกัน กินร่วมกันก็ได้ ไม่เสียหาย มันมีหลายชั้น หลายจำพวก ถ้าหากเป็นผู้ฉลาดในเรื่องนี้ เราก็ต้องพิจารณาคบแต่คนดีมีประโยชน์ ช่วยชีวิตเราให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

เมื่อวันก่อนนี้ พบเด็กหนุ่มคนหนึ่ง ก่อนนี้เขาเป็นนักศึกษาอยู่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียนจบแล้วก็ไปทำงาน เมื่อเป็นนักศึกษานั้นเขาเคยไปฟังเทศน์บ่อยๆ เวลาไปเทศน์กับกลุ่มพุทธศาสตร์นั้น เขาไปฟัง ดูก็น่าสนใจดี เมื่อจบการศึกษาแล้วไปทำงาน ไม่ได้พบกันเสียสักปีหนึ่ง วันนั้นเขาไปหา ก็เลยถามว่าเป็นอย่างไร เธอออกไปทำงานทำการแล้วเป็นอย่างไร เงินทองพอใช้ไหม ? เขาก็บอกว่าไม่ค่อยพอใช้ ชักหน้าไม่ถึงหลัง เลยสืบถามว่า เมื่อก่อนนี้เราเป็นนักศึกษายูนิในมหาวิทยาลัยผู้ปกครองส่งมาให้เดือนละเท่าไร เขาบอกว่าเดือนละเท่านั้น เวลานี้เราออกไปทำงานได้เดือนละเท่าไร มากกว่าที่เคยได้ถึง ๓ เท่า เมื่อก่อนพอใช้ไหม? เขาบอกว่า“ใช้พอ” ใช้จำนวนเสียด้วยว่า“ใช้พอ” เพราะว่ามันมีเท่านั้น มันก็ต้องใช้กันพอ

แต่ว่าเมื่อไปทำงานมีเงินเดือนนี้ ถามว่าพอใช้หรือเปล่า...“ไม่พอใช้” ถามว่าทำไมไม่พอใช้..เรื่องมันมาก เพื่อนฝูงหลายคน แล้วชักชวนกันไปเที่ยวเตร่เฮฮาสนุกสนานอย่างโน้นอย่างนี้สิ้นเปลือง เงินเดือนที่ได้รับมันจะพอที่ตรงไหน

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

เลยถามว่า “ทำไมจึงไปอย่างนั้น” เขาบอกว่า “มันลำบากครับ ไปทำงานนี้มันต้องคบเพื่อน มันก็ชักจูงไป ถ้าเราไม่ไปก็เกรงใจเขา เพราะว่าเป็นเพื่อนรักชอบพอกัน”

อันนี้แหละเขาเรียกว่าถลาร่องลงไปแล้ว แข่งขาดลอกปอกเปิก ต้องใส่ยาแดงเป็นการใหญ่ จึงต้องระมัดระวังไว้เสียก่อน แล้วก็ได้ออกไปว่า “นี่เธอ ในสำนักงานที่เธอไปทำงานนั้น มีแต่คนประเภทสนุกชอบเที่ยว ชอบเล่นชอบกิน หรือว่าประเภทตามใจตัวเองทั้งหมด หรือมีบ้างไหมคนที่เขาคิดก้าวหน้า เขาใช้เวลาว่างแสวงหาความรู้ใส่ตัว เขาได้ปริญญาในเมืองไทย แล้วยังคิดก้าวหน้าต่อไปว่าจะต้องไปเรียนต่อเมืองนอก แล้วคนประเภทที่ไม่กินเหล้าไม่เมายา ไม่เที่ยวเตร่เฮฮามีไหม?”

เขาบอกว่า “มีครับ มีหลายคน”

“แล้วทำไมเราไม่ไปคบกับคนพวกนั้นล่ะ”

“พวกที่เขาเรียกร้อย เขารู้จักตั้งเนื้อตั้งตัว ประพฤติชอบตามธรรมะ ทำให้เราไม่สนุก สู้คบกันพวกนี้ไม่ได้มันสนุกดี เมื่อก่อนเป็นนักเรียนไม่ได้เที่ยว มาคบกับพวกนี้เขาพาเที่ยวที่นั่นพาไปเที่ยวที่นี่ มันน่าดูครับ มันสนุกเปลितเพลิน”

“แต่ถ้าถ้าเธอสนุกอยู่แบบนี้ตลอดไป ชีวิตของเธอจะเป็นอย่างไร” เขาบอกว่าถ้าจะไปไม่รอด เงินทองจะไม่พอใช้ นานๆเข้าก็จะติดของเสพติดหลายเรื่องหลายประการ

เมื่อคุยๆ กันอย่างนั้นแล้ว ผลที่สุดก็บอกว่า “นี่เธอ เธอสมควรจะกลับตัวเสียใหม่ เปลี่ยนวิถีทางชีวิตเสียใหม่ หันไปคบคนประเภทที่คิดก้าวหน้า พอใจการศึกษา คิดปรับปรุงตนเองให้เป็น

❖ **อยู่อย่างผู้ชนะ** ❖

คนเจริญในวิชาการ ในความประพฤติ ในหน้าที่การงานดีกว่า” แล้วก็เล่าชีวิตของคนๆ หนึ่งให้เขาฟัง

มีคนอยู่คนหนึ่ง เขาจากบ้านมาตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี มาเสี่ยงโชคในกรุงเทพฯ คนๆ นี้มีอุดมการณ์อยู่ในใจ คือแกถือว่าไปที่ไหนจะต้องคบคนที่ดีกว่าตัว คนที่ดีกว่านั้นดีทุกทาง เช่น มีความรู้ดีกว่า อายุสูงกว่า ฐานะทรัพย์สมบัติดีกว่า ความประพฤติดีกว่า

แกถือหลักอย่างนี้เรียกว่าปฏิบัติสิ่งที่เป็นมงคลในคำสอนทางพุทธศาสนาในบทที่ว่า“อเสวนา จ พาลาน...”นั่นแหละ แกไม่คบคนพาล แกคบหาสมาคมด้วยบัณฑิต แกก็พยายามคบคนประเภทนั้น เพื่อนฝูงของแกโดยมากเป็นคนแก่ๆ ข้าราชการบำนาญ คุณนายที่ไปตามวัดวาอาราม หรือเป็นข้าราชการเบี้ยบำนาญ เป็นคนมีอายุมีฐานะ เข้าไปคบหาสมาคมกับคนเหล่านั้น ไปอย่างเด็กที่มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน เข้าไปฝากเนื้อฝากตัวกับเขา คนเหล่านั้นก็สงสาร เพราะว่าธรรมดาผู้หลักผู้ใหญ่ นั้นย่อมต้องสงสารคนอ่อนน้อมถ่อมตน สงสารคนที่เขามานั่งใกล้ แต่คนใดแข็งดีอีกระด้าง ผู้ใหญ่ก็ยอมหมั่นไส้ ไม่อยากจะคบหาสมาคมกับคนประเภทเหล่านั้น

แกทำตนอย่างนี้ ว่างๆ บางทีแกก็ไปวัด ไปฟังเทศน์ เวลาไปฟังพระเทศน์ แกไม่ไปนั่งหลังคนอื่น แกไปนั่งข้างหน้าใกล้ธรรมาส์พนมมือหลับตาตั้งอกตั้งใจฟัง การกระทำอย่างนั้นนะเป็นอุบายสมานมิตรกับคนเฒ่าคนแก่ที่ไปฟังเทศน์ คุณนายคุณหญิงอะไรก็มีความมีสตางค์ก็มี ไปฟังบ่อยๆ คนแกก็สนใจ เออ..พ่อหนุ่มคนนี้อยู่ที่ไหน เห็นมาฟังธรรมะบ่อยๆ ก็อยากจะชวนพูดชวนคุย เมื่อคุยกันไปก็กลายเป็นเพื่อนกัน เพื่อนอาวุโสทั้งนั้นแหละ แล้วคนเหล่านั้นได้ช่วย

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

ในการดำเนินชีวิต บอกหนทางให้ บ้านโน้นเขาจะขายที่ดิน บ้านโน้นเขาต้องการนั้น บ้านนั้นเขาต้องการนี้ แก้ก็เที่ยววิ่งเต้นเป็นนายหน้าช่วยหาของให้เขา ได้กำไรขึ้นมาเรื่อยๆ จนสามารถตั้งเนื้อตั้งตัวได้

คนที่ตั้งเนื้อตั้งตัวได้นี้ก็อาศัยธรรมะเป็นมูลฐาน คือการประพตติดีประพตติชอบ เป็นคนไม่ตามใจตัวเอง พยายามบังคับตัวเองไว้ตลอดเวลา ก็ก้าวหน้าไปด้วยดี

พวกเราทั้งหลาย อยู่ในฐานะเป็นคนชั้นผู้น้อย เป็นนายสิบ นายจำ เงินเดือนก็ไม่ค่อยพอใช้ บางคนเป็นหนี้เป็นสินพะรุงพุงนัง ความบกพร่องในการดำเนินชีวิตทำให้เกิดเป็นหนี้เป็นสิน รายรับมันน้อยรายจ่ายมันมาก ก็เป็นเหตุทำให้เกิดความลำบากในครอบครัว ในทางการงาน เราจึงควรปรับปรุงตัวเราเอง ด้วยการตั้งปัญหาถามตัวเองว่า เกิดมาทำไม เราอยู่เพื่ออะไร แล้วการดำเนินชีวิตของเราในเวลานี้มันเป็นอย่างไร เป็นไปในทางดีหรือว่าเป็นไปในทางเสีย เป็นไปในทางเจริญหรือเป็นไปในทางเสื่อมความดีมีเท่าไร ความเสื่อมมีเท่าไร อะไรบกพร่องบ้างในตัวเรา呢 เราต้องตรวจสอบพิจารณาดูตัวเราเหมือนดูในกระจกเงา

เวลาเราจะแต่งตัวก็ดูหน้าในกระจกบานใหญ่ หวีผม ใสครีมแต่งหน้าแต่งตาติดกระดุมผูกเนคไท นุ่งผ้าใส่เสื้ออะไรต่ออะไร หันหลังดู ดูขวาดูซ้าย ดูบ่อยๆ มัวดูแต่ข้างนอก

ที่นี่เรามาดูข้างในของเราบ้างว่าใจเรานี้มีสภาพเป็นอย่างไร มีความคิดดีไหม หรือว่ามีความคิดชั่ว เป็นคนสัมมาทิฐิ คือมีความเห็นชอบ หรือว่าเป็นมิจฉาทิฐิ มีความเห็นผิด ไม่ดีไม่งาม

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

อยู่ในตัว การเงินการทองเป็นอย่างไร ความเป็นอยู่ในครอบครัวของเราเป็นอย่างไร การงานที่เราปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวันนี้เป็นอย่างไร ผู้หลักผู้ใหญ่เขาติเราในเรื่องอะไรบ้าง เขาชมในเรื่องอะไรบ้าง แล้วมีอะไรที่จะให้เขาชมได้บ้าง ยกขึ้นมาตรวจสอบพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อจะได้รู้เรื่องของตัวเองชัดเจน

คนเราจะซักผ้า มันต้องยกผ้าขึ้นดูเสียก่อน ดูว่ามันเปื้อนอะไร เปื้อนขี้ฝุ่นหรือเปื้อนน้ำมัน เพราะว่ามีวัตถุที่จะฟอกมันต้องสมกัน หากว่าผ้ามันเปื้อนโคลน ซักด้วยสบู่ก็ได้ ถ้าเปื้อนน้ำมันต้องใช้วัตถุล้างน้ำมันออกก่อนจึงจะซักต่อไป

การซักผ้าให้สะอาดมันต้องทำอย่างนี้ฉันใด ในการซักฟอกชีวิตของเรานี้ก็เหมือนกัน เราจะต้องตรวจสอบเสียก่อนว่าตัวเรานี้บกพร่องในเรื่องอะไร จะต้องแก้ไขให้ตั้งใจว่าเราจะต้องแก้ไขเราไม่ปล่อยให้มันเป็นอยู่อย่างนี้ตลอดไป

คนเราน่ะมันเสียอยู่ข้อหนึ่ง คือเสียอยู่ตรงที่ว่าโทษของตัวเองมองไม่เห็น ความผิดของตัวเองมองไม่พบ มักจะพบความผิดความร้ายของคนอื่น พูดเรื่องของคนอื่นได้มาก ๆ เรื่องของตัวเองไม่เคยพูดกับตัวเองเลย ว่ามีความบกพร่องอะไร มีความเสียหายอะไร ไม่ได้คิด ไม่ได้พิจารณา จึงไม่ก้าวหน้า

เพราะฉะนั้น เราจึงมาทำตามคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยการหมั่นพูดกับตัวเอง ถ้าเห็นว่าตัวเองมีความบกพร่องในเรื่องอะไรแล้ว ก็พิจารณาว่าที่เราบกพร่องในเรื่องนั้นนะ โทษมันเกิดขึ้นเป็นประการใดบ้าง แล้วถ้าเราขึ้นทำอย่าง

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

นั่นต่อไปเราจะเป็นอย่างไรในอนาคตข้างหน้าชีวิตจะตกต่ำลงไปมาก เกียรติยศชื่อเสียงคุณงามความดีที่เราสะสมไว้อาจจะหมดไป ยิ่งเป็นคนมีครอบครัวต้องคิดมากขึ้นไปอีก คือต้องคิดถึงแม่บ้าน ต้องคิดถึงลูกตาต้าๆ ที่เราสร้างมันออกมา ว่าเราถ้าเป็นคนที่มีจิตใจตกต่ำไป ลูกจะลำบาก ครอบครัวจะลำบาก มันเป็นความผิดของใคร? ก็เป็นความผิดของพ่อบ้านที่มีความประพฤติปฏิบัติไม่เรียบร้อย

หมั่นพิจารณาดูอย่างนี้ก็จะพบความจริงว่า เรามันแย่ มีความบกพร่อง มีความไม่ดีไม่งามอยู่ในตัวหลายสิ่งหลายประการ ก็คิดว่าควรจะได้แก้ไข ในการที่จะแก้ไขต้องใช้ธรรมะให้มากหน่อย คือต้องมีความอดทนเป็นพิเศษ ต้องมีการบังคับตัวเองให้มากเป็นพิเศษ

เรื่องความอดทน ถ้าเราใช้ให้มันบ่อยๆ แล้วจะดี อดทนในเรื่องต่างๆ อดทนในเรื่องสำคัญที่สุดก็คือว่า อดทนในสิ่งที่ยาวนานที่มันจะกวนเราให้เสียผู้เสียคน

ในโลกเราสมัยนี้นั้น มันเต็มไปด้วยความยั่วชวน คือมนุษย์นี้มันเป็นมนุษย์วิทยาศาสตร์ มีการปรุงการแต่งสิ่งต่างๆ ให้เกิดขึ้นในชีวิตมากมาย แล้วก็ยั่วชวนกันให้เสียผู้เสียคนไป มันทำให้ตาบอดหูหนวก ให้เป็นใบ้เป็นอะไรต่ออะไรไปบ่อยๆ เสียผู้เสียคนก็เพราะในเรื่องเหล่านี้

คนเราที่จะเป็นคนดีเป็นคนเจริญมีความก้าวหน้าในชีวิตในการงานนั้น ต้องประพฤติธรรมะข้อหนึ่ง คือ ขันติ ให้มี

❖ **อยู่อย่างผู้ชนะ** ❖

ความอดทนต่อสิ่งเหล่านั้น อย่าปล่อยให้ใจต้องตกเป็นทาสของสิ่งนั้น ให้อดทนให้มาก ถ้าเรามีความอดทนไม่พอ เราก็แพ้แก่สิ่งนั้น แพ้ต่อรูปที่เราได้เห็นด้วยตา แพ้เสียงที่เราฟังด้วยหู แพ้กลิ่นที่เรารับเข้าทางจมูก แพ้รสที่เราชิมด้วยลิ้น แพ้สัมผัสที่ถูกต้องทางกายประสาท ผลที่สุดใจก็ตกอยู่ใต้อำนาจสิ่งนั้นๆ ไม่เป็นไทแก่ตัวเอง กลายเป็นผู้แพ้ตลอดเวลา

ยังเป็นทหารด้วยแล้ว เราไม่ชอบคำว่า“แพ้” ทหารนี้เป็นชายชาติตรี ต้องเป็นคนชนะ ชนะข้าศึกศัตรูภายนอก ชนะข้าศึกศัตรูภายใน

ศัตรูภายนอก ก็คือ เรารบทัพจับศึก เราต้องเอาชนะ เราไม่ยอมแพ้ แพ้แล้วมันเสียหายแก่ชาติบ้านเมือง ทีนี้ถ้าข้าศึกภายในเข้ามาโจมตีเราเราเป็นผู้เอาชนะไม่ได้เราก็เสียหายเหมือนกัน เราก็หมดอิสรภาพ กลายเป็นเมืองขึ้นของอำนาจฝ่ายต่ำที่มาครอบงำจิตใจ ถ้าเราไม่มีความอดทนพอก็จะลำบาก เพราะฉะนั้นต้องอดต้องทนไว้ คนเราที่เสียนั้นมันเพราะอย่างนี้ เพราะว่าเคยตามใจตนเอง คือตามใจความอยากที่เกิดขึ้นในใจ ตามใจเสียจนเคยชิน กลายเป็นคนอ่อนแอ ขาดความเข้มแข็ง หมดกำลังใจ

ทีนี้ เราจะต่อสู้กับสิ่งนั้นเราต้องปลุกกำลังใจให้เกิดขึ้นด้วยการเตือนตัวเองว่าเราต้องเข้มแข็ง อย่าเป็นคนใจอ่อน ต้องมั่นคง เราคอยบอกตัวเองให้ท่องคาถา คาถาอดทนนี่นะท่องไว้บ่อยๆ นึกไว้บ่อยๆ แล้วหัดเอาชนะในสิ่งที่เราเคยทำ เช่นเราเคยทำสิ่งใดเป็นอาจินต์ เราคิดว่าจะต้องเอาชนะ ก็ต้องบอกตัวเองว่า ต้อง

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

ชนะในสิ่งนั้นให้ได้ อย่าไปยอมแพ้สิ่งนั้น คนที่จะชนะของใหญ่ได้ ก็ต้องชนะของเล็กให้ได้ ถ้าชนะของเล็กไม่ได้ของใหญ่ก็ชนะไม่ได้ บังคับตัวเองยังไม่ได้แล้วจะไปบังคับคนอื่นได้อย่างไร

สมมติว่าเป็นแม่ทัพนายกอง ถ้าเป็นแม่ทัพนายกองยังเป็น คนประเภทขาดความอดทน เป็นคนตามใจตัวเอง พ่ายแพ้ต่อกิเลสที่เกิดขึ้นรบกวนจิตใจ ตกอยู่ในอำนาจของอะไรต่างๆ จะทำหน้าที่แม่ทัพที่ดีได้อย่างไร เขารู้จุดอ่อนของแม่ทัพคนนั้น เมื่อรู้จุดอ่อน เขาก็จะเอาสิ่งนั้นมาโจมตี ผลสุดท้ายก็ต้องตกต่ำไป แม่ทัพที่มีชื่อเสียงของโลกที่ตกอับไปก็เพราะเรื่องอย่างนี้ จุดอ่อนมีอยู่ในตัว ไม่มีความเข้มแข็งมาตลอดเวลาจึงเกิดความเสียหาย

เพราะฉะนั้น เมื่อเราจะเอาชนะสิ่งใด เราต้องอธิษฐานใจว่า เราจะไม่ทำสิ่งนั้นต่อไป เราจะเลิก จะละจากสิ่งนั้น นี้เรียกว่า “อธิษฐานใจ”

อธิษฐานใจนี้เป็นกำลังสำคัญที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงใช้ในวันที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้านะ ท่านทรงอธิษฐานใจปุพฺพหฺญา คาคาไตตันโพธิ์ เสร็จแล้วประทับยืนนิ่งสำรวมจิตแล้วอธิษฐานใจว่า “เลือดเนื้อจะเหือดแห้งไป เหลือแต่หนังหุ้มกระดูกก็ช่างหัวมันเถอะ สิ่งใดที่จะสำเร็จด้วยความเพียร ความบากบั่นของคน ถ้าเราไม่ลุดถึงจุดนั้น เราจะไม่ลุกขึ้นจากที่นั่งตรงนี้เป็นอันขาด”

ถ้าจะพูดตามภาษากลางก็ว่า ยอมตายให้กระดูกผุอยู่ใต้ต้นโพธิ์นี้แหละ ถ้าเราไม่สำเร็จในสิ่งที่ต้องประสงค์แล้ว จะไม่ลุกขึ้นเป็นอันขาด แล้วพระองค์ก็ประทับนั่งลงไป แม้ว่าจะมีพญา

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

มารมารบกวณ เราเห็นในภาพ พญามารขี่ช้างตัวใหญ่มีแขนมากมาย มีอาวุธครบมือ มารบกวณพระพุทธเจ้า ไม่ใช่มารอย่างนั้น เขาเขียนภาพไว้ให้เด็กเห็นหรรษา ไรตัวแท้จริงนะคือ กิเลส ที่มันเกิดขึ้นในใจที่กำลังเข้าด้ายเข้าเข็ม จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ความคิดมันออกมา คิดไปถึง พระนางพิมพา คิดไปถึงราหูลูกน้อย คิดไปถึงพระเจ้าสุทโธทนะ คิดถึงพระราชสมบัติ ความเป็นเจ้าจักรพรรดิที่จะได้มีได้เป็นนั่นแหละ คือตัวมาร มารนั่นคือกิเลส นั่นเองที่เกิดรบกวณจิตใจของท่าน เมื่อมันเกิดขึ้นเป็นพญามาร พระองค์ก็สู้กับมันไม่ยอมท้อถอย เอาชนะมันให้ได้ไม่ยอมลุกขึ้นจากที่นั่ง เขาจึงทำพระพุทธรูปปางสะดุ้งมาร แสดงให้เห็นว่าจะลุกขึ้นละ แต่ว่าพระหัตถ์ข้างหนึ่งตบขาไว้ อย่าลุกขึ้น ต้องนึกถึงอธิษฐานใจ สัจจปฏิญาณที่ตั้งไว้แก่ตัว แล้วก็ไม่ลุกขึ้น ทรงต่อสู้ชนะมารได้

พระพุทธเจ้าของเราเป็นยอดแห่งบุคคลผู้กำชัยชนะไว้ในพระหัตถ์เรารู้สึกศิษย์ของพระพุทธเจ้าก็ต้องทำตนเป็นคนชนะ อย่าทำตนเป็นคนที่แพ้ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรบกวณจิตใจของเรา เราจะได้เห็นอะไร ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดม ได้ชิม ได้สัมผัส ถูกต้องสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็ต้องคอยบอกตัวเองไว้ว่า “อย่าแพ้มันนะ” ต้องชนะด้วยความรู้เท่าทัน ชนะด้วยปัญญา อย่าให้ตกเป็นทาสของสิ่งนั้น ๆ เมื่อเราทำได้แบบนี้ เราก็ค่อย ๆ ชนะไปโดยลำดับทีละเล็กทีละน้อย ด้วยความอดทน ไม่ยอมแพ้มัน ถ้าหากมันอยากอะไรขึ้นอย่าไปยอมมัน ยืนขึ้นเฉย ๆ อย่าไปกระดุกกระดิกมือเท้าเขี้ยว ถ้ามัน

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

อยากนั่ง เวลานั่ง นิ่งมันเฉย ๆ อยากนอน เวลานอน นอนมันเฉย ๆ
อย่าไปทำอะไร อย่าไปตามใจมัน

สมมติว่าเราอยากอะไรขึ้นมาเวลาเย็นอยู่ ก็ยืนให้ตัวแข็งใน
ท่าระวางตรงเสียเลย มืออย่าไปจับสิ่งนั้น อย่าไปจับสิ่งนี้เข้า ลองดูซิ
ว่ามันจะตายลงไปตรงนั้นหรือ หรือว่ามันจะชนะสิ่งนั้นได้ คน
เราถ้าคิดเอาชนะละก็ มันต้องได้ มันไม่ตายหรือเรื่องเล็กเรื่องน้อย

เช่น อยากจะไปกินเหล้าขึ้นมา “วันนี้กูไม่กิน กูอธิษฐานใจ
วันนี้ไม่กินเหล้าทั้งวัน” พอถึงเวลา แหม...มารมาแล้ว ฝึเหล้ามัน
มาแล้ว มาถึงบอกว่า “แหม ทำไมไม่ไปเล่า ถึงเวลาแล้วนะ เคย
ไปทุก ๆ วัน ป่านนี้เขาคอยแล้ว” เขาจะนึกว่าหายไปไหน ต้อง
ไปกับเขาหน่อย มันมาชวนนะ อุบายเขามาก ไร่เจ้านั้นนะ เจ้ามาร
ร้ายนะ มันยั่วให้เราไป เราก็บอกตัวเองว่า “เออ...มาแล้ว มาแล้ว
มันมายั่วกูแล้ว แต่ว่ากุนะอธิษฐานใจไว้ว่า จะไม่ดื่มเหล้าเพราะ
เป็นวันพระ วันเข้าพรรษาจะไม่ยอมดื่มเหล้าเป็นอันขาด” ไม่ยอม
ไป เราก็กังใจไม่ไป เมื่อกังใจไม่ไป บางทีมันก็พูดยั่วอีกนะ
“อือ...จะกังใจไปทำไมนักหนา เพื่อนฝูงมากมายก่ายกองนะ คน
ไม่กินเหล้าจะหาเพื่อนที่ไหน ยิ่งเมืองไทยสมัยนี้ด้วยแล้ว ถ้ากิน
เหล้ายิ่งเพื่อนมาก” ไร่เพื่อนเมามันหาได้ง่าย ถ้ามันมายั่วเรานะ
ทำให้เราเขวไปได้

เราก็กังใจว่า “เออ...อย่าไปหลงเชื่อมัน ไม่จริงหรือ
เราได้เพื่อนมากจริง แต่ว่าเพื่อนกินทั้งนั้น เพื่อนตายไม่มีสักคนหนึ่ง
เวลาตกทุกข์ได้ยากใครมันจะช่วยเรา ถ้าเรามีสตาจค์เพื่อนจะมา

❖ **อยู่อย่างผู้ชนะ** ❖

พลอยกินเหล้ากับเราเยอะ แต่พอเราหมดสตางค์แล้วใครจะช่วยเรา ตัวเราต้องลำบากคนเดียว ไม่ได้...อย่าไป” เราแข็งใจไว้ ยืนมันตรงนั้นแหละ ยืนให้ชนะเสียก่อน พอชนะแล้วเราจึงเคลื่อนไหวต่อไป เราก็เป็นคนชนะ เมื่อชนะแล้วให้รักษาความชนะนั้นไว้ต่อไป

เหมือนเรารบทัพจับศึกนะ รุกเข้าไปได้ ๑ กิโลเมตร เราก็ต้องรักษาเนื้อที่นั่นสุดกำลัง เสียเลือดเนื้อเสียเท่าไรก็ต้องรักษา ไม่ยอมให้ข้าศึกมาตีได้ให้เราถอยไปเสียเป็นอันขาด ฉันทัดในเรื่องอำนาจใจก็เหมือนกัน ถ้าเราชนะได้แล้ว ต้องรักษาความชนะนั้นต่อไป อย่าได้ยอมแพ้เป็นอันขาด

คนที่ชนะแล้วรักษาความชนะไว้ได้นั้นแหละ เขาเรียกว่า “วีรชน” หรือ “อัครวิน” ไม่ต้องสวมแหวนก็ได้ เป็นอัครวินด้วยน้ำใจ เราชนะตัวเองได้ อันนี้มันสำคัญนัก เราต้องอดทน เอาชนะสิ่งเหล่านั้นให้ได้ด้วยน้ำใจที่เข้มแข็ง อย่าเป็นคนใจอ่อนง่าย เคยเห็นคนบางคน เขาเอาชนะในเรื่องบางเรื่อง เล็กๆ น้อยๆ ได้

มีพระอยู่องค์หนึ่ง อยู่ที่วัดชลประทานฯ เมื่อก่อนไม่ได้อยู่ที่นั่น ท่านอยู่ที่วัดอื่น วันหนึ่งไปปักชื้ดด้วยกัน ไปที่นครศรีธรรมราช หลังกจากเสร็จการประชุมพระแล้ว อาตมาก็บอกว่าจะเดินทางต่อไปพัทลุง สงขลา ไปเทศน์สอนประชาชนแถวโน้น ท่านก็ถามว่า “ผมไปด้วยสัก รูปได้ไหม” อาตมาก็บอกว่า “ได้ เป็นไรไป ไปเที่ยวด้วยกัน” พอได้รับอนุญาต ท่านก็ดีใจ แล้วก็ล้วงลงไปในยามเอาบุหรีขึ้นมาสูดเลย สูดต่อหน้าอาตมา ก็เลยคิดว่า เออ...จะต้องให้พระองค์นี้เลิกสูบบุหรีเสียที เลยบอกว่า “นี่คุณทำไมจะต้องสูบบุหรี สูบเพื่ออะไร? ถ้าไม่สูบจะ

❖ อยุ่อย่างบูบะ ❖

ได้ไหม? ดูแกหน้าเขียวๆ ชักเคืองหน่อยๆ ที่ไปชัตคอกแก แกก็ทิ้งบุหรีตัวนั้นลงไปในกระโถน แล้วก็บอกว่า“ไม่สูบก็ได้”

อาดมาก็ว่า “อย่าพูดเล่นนา พูดจริง ๆ นา ไม่สูบก็ต้องไม่สูบกันจริง ๆ” ท่านก็รับว่า “เฮ้า...ตกลง สัญญากันก็ได้” อาตมาว่าไม่ต้องเขียนสัญญา สัญญาในกระดาดชฉีกกันเยอะเยอะ สัญญาแวร์ชายส์ อิตเลอร์ยังฉีกทิ้งเฉย ๆ เลย ไม่เห็นมีคุณค่าอะไร สัญญาอย่างนั้น เราสัญญากันโดยทางใจดีกว่า ท่านก็รับปาก “ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ผมจะไม่สูบบุหรี”

แล้วก็เดินทางไปด้วยกัน นั่งในรถไฟนะ นั่งซิมหลับตาดตลอดเวลา หน้าดำตลอดเวลา ถามว่า “เป็นไงคุณมหา เริ่มนั่ง ก็หน้าเมื่อยเขียว” “แหมมันอยากเต็มทนแล้ว” บอกว่า “อยากนักหนา ก็เอามันสักอึดซีเอาไหม? ในยามมีนี่ เขาถวายเป็น เออสักอึด เอาไหม” “ไม่ได้ ๆ เสียสัญญา ๆ มันต้องเป็นตามที่สัญญากัน” ก็เลยต้องพาเที่ยวเทศน์สั่งสอนเดือนหนึ่ง ไม่ได้สูบเลย ชนะเด็ดขาด เตี้ยวันไม่สูบเลย ชนะได้เด็ดขาดเลย

วันก่อนโน้น ไปประเทศสิงคโปร์ เขาบอกว่า จะให้สามเนรองค์หนึ่ง สามเนรองค์นั้นเป็นจีน แต่มาบวชในพระพุทธศาสนา เขาก็พามาแนะนำให้รู้จัก พอมาพบกันเท่านั้นแหละ สามเนรกราบไหว้เสร็จแล้วก็หีบบุหรีสูบ อาตมาก็เลยบอกว่า“เนรเมื่อเราจะบวชแล้ว บวชให้มันหมดเสียเลย อย่าวบชเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ” แกลถามว่า “จะให้ผมบวชอะไรอีก” “อ้าว...ของเสพติดต้องเลิกด้วย โดยเฉพาะบุหรีนี้ต้องเลิก” แล้วแกก็วางลง ไม่สูบ แล้วก็คุยกันไปนาน แกก็หยุดสูบตั้งแต่วันที่นั้นเลยทีเดียว หยุดสูบตั้งแต่นั้นแล้วก็พามาเมืองไทย

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

เดี๋ยวนี้มาบวชเป็นพระอยู่ที่วัดชลประทานฯ ไม่แต่ต้องบวชเลย ตั้งแต่มายู่นั้น แล้วไม่ได้นึกสนใจมันอีกเลย นี่เขาเรียกว่าคนเข้มแข็ง เอาชนะสิ่งนั้นได้ เมื่อชนะได้ก็ต้องเปลืองสตางค์ ไม่ต้องไปซื้อบวช

เมื่อเช้านี้นั่งในรถยนต์ คนขับรถยนต์เขาบอกว่า “ขอโทษนะครับ ผมขอสูบบุหรี่หน่อย” ก็เลยบอกว่า “เอาตามสบาย ตามใจชอบ” แกสูบเรื่อยไป พอไปถึงวัดถามแกว่า “แหมเธอนี้สูบวันละเท่าไร?” “วันละ ๒ ซอง” “๒ ซองราคาเท่าไร เข้าไปตั้ง ๕-๖ บาทแล้ว บางวันก็แพงกว่านั้น ถ้าสูบบุหรี่นอกก็ยิ่งแพงกว่านั้น ลีนเปลืองสตางค์ ถ้าเรางดมันเสียได้เราประหยัดเอาสตางค์นั้นไว้ให้ลูกเรียนหนังสือ ซื้อหนังสือให้เด็กอ่าน หรือซื้อของเป็นประโยชน์มากขึ้น ก็สบายใจกว่า” นี่เรื่องเล็กน้อย ตัวอย่าง ไม่ใช่เรื่องอะไร ยกมาเปรียบเทียบกับให้ฟังว่า ถ้าเราจะชนะมันละก็ ต้องอธิษฐานใจเอาชนะให้ได้ ไม่ยอมแพ้เป็นอันขาด

คุณบุญ จेरูโชย เป็นมนุษย์ที่เข้มแข็งคนหนึ่ง แกสูบบุหรี่ชนิดที่สูดทีเดียว สูบจนมีอันจะเหลือไปหมด สูบมวนนี้ยังไม่หมด ต้องรีบจุดมวนที่สองไปเรื่อยๆ ตลอดวัน วันหนึ่งสูบตั้ง ๑๐ ซอง ไม่ใช่เล็กน้อย พี่ๆน้องๆบน คุณบุญนี่คงจะเป็นโรคมะเร็งตายก็เพราะเจ้าบุหรี่นี้แหละ

บังเอิญคราวหนึ่งได้ไปพบกับอาตมาที่ซานฟรานซิสโกในอเมริกา เดินทางร่วมกันมาพบกันที่กรุงวอชิงตันก่อนแล้ว ก็นัดกันกันว่าไปพบที่ซานฟรานซิสโกจะได้กลับเมืองไทยพร้อมกัน เวลาจะขึ้นเครื่องบินไปดูหนังสือที่เขาวางแผงขายอยู่ในแผงหมุนได้ หมุนไปหมุนมาพบเล่มหนึ่ง ชื่อว่า How To Stop Smoking ? เรื่องจะหยุดบุหรี่ได้อย่างไร

❖ อยุ่อย่างขุ้บนะ ❖

แกก็บอกว่า “เล่มนี้ทำจะเข้าที่ ผมนี้มันอยากเลิกสูบ แต่มันเลิกไม่ได้ ลองอ่านดูซิเขาจะแนะวิธีเลิกอย่างไร” อาตมาก็เลยบอกว่า “ไม่สำเร็จ อ่านหนังสือไม่สำเร็จหรอก ต้องสัญญากับอาตมา” แกก็ว่า สัญญา ยังไง อาตมาก็บอกว่า “เอาอย่างนี้ ข้อหนึ่ง..กำลังอ่านหนังสือเล่มนี้ อยู่ อยุ่อยากสูบ อย่าสูบ ข้อสอง..ถ้าอ่านหนังสือเล่มนี้ไม่จบ อย่าสูบ บุหรี เอาสองข้อเท่านั้นแหละ” เออ...เข้าที่ๆ สัญญากันเลย

พอสัญญากันแล้วขึ้นเครื่องบินนั่งมาด้วยกัน อาตมานั่งขีดขวาคณบุณย์นั่งข้างนอก อ่านหนังสือไปคงจะอยากเต็มทีละเพราะว่าเคยสูบตลอดเวลาี้ แต่ไม่ได้ เพราะว่ากำลังอ่านหนังสือนี้สูบไม่ได้ ไม่ได้สูบ ที่นี้พอออกจากซานฟรานซิสโก ก็มาถึงฮอนโนลูลู อยู่ที่นั่น ๔ วัน ๔ คืน ไปนอนโรงแรมด้วยกัน หนังสือก็ไม่ได้อ่าน อ่านไม่จบจะสูบก็ไม่ได้เพราะคู่สัญญามันอยู่ด้วยนี่ลำบากมีคู่สัญญาคอยกำกับอยู่ตลอดเวลา จะแอบสูบก็ยังไม่อยู่ เลยไม่กล้าสูบ ๔ วันไม่ได้สูบบุหรีเลย แล้วอาตมาไม่ตามเลยเรื่องบุหรี สูบไม่สูบอาตมาไม่ตาม คอยสังเกตเท่านั้นพอ

จากฮอนโนลูลูมาโตเกียว มาโตเกียวหยุดพักแห่งเดียวกันอีกหยุดอีก ๕ วัน ไม่มีโอกาสอ่านหนังสือ แล้วยังอ่านไม่จบด้วย เลยก็ต้องไม่สูบอีก ๔ วัน ๘ วันเข้าไปแล้วไม่ได้สูบบุหรี

ที่นี้ จากโตเกียวก็แยกกัน ก่อนจะแยกกันก็บอกว่า “อ่านหนังสือยังไม่จบนา เจริญพร ต้องจำไว้ให้ดี” แกก็บอกว่า “ไม่เป็นไรครับ ผม ๘ วันไม่สูบเลย คราวนี้ผมทำจะชนะเด็ดขาดละ” ก็แยกกันไป อาตมากลับเมืองไทย คณบุณย์ไปฟิลิปปินส์ไปธุระเรื่องอื่นต่อไป

กลับมาเมืองไทยไม่ได้พบกัน ๓ เดือน พอออกพรรษาจะขึ้นไปเชียงใหม่ เวลานั้นอยู่เชียงใหม่ ไปปารุกดา พอไปพบ อาตมาก็ถาม

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

“เป็นไง เจริญพรยังชนะอยู่หรือ” แก่ก็รู้ว่าถามเรื่องอะไร “โอ...เด็ดขาดครับ คราวนี้ไม่แต่จะต้องเลยตลอด ตั้งแต่พบท่านเจ้าคุณคราวนั้นไม่แต่จะต้องเลย ชนะเด็ดขาด”

ตอนหลังมาได้เป็นรัฐมนตรีจะสูบบุหรี่ก็ระงับต่อวันก็ได้ คนเอามาให้ ไม่ต้องซื้อก็ได้ แต่แกไม่สูบบุหรี่ สบายใจดี ไม่ยุ่งยากลำบาก เด็ดร้อน คอแห้ง ไปไหนก็ไม่ต้องกังวลใจ ไม่ต้องสูบ

อีกคนหนึ่งคือหลวงวิฑิตกลชัย ก่อนนี้เคยเป็นทหาร แต่โอนมาเป็นตำรวจ แล้วไปเป็นผู้ว่าราชการภาคพิษณุโลก ไปประชุมที่นครย่างกุ้ง ประชุมพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ไปประชุมแล้วกลับมาไปเชียงใหม่ฆ่าล่องลงมา นั่งมาในรถนอน นอนด้วยกันกับอาตมา เลยถามว่า “เจริญพร คุณหลวงไปย่างกุ้งไปประชุมได้อะไรมาบ้าง” คุณหลวงก็บอกว่า “ผมได้มากกว่าเพื่อน ได้ชัยชนะกลับมา” อาตมาถามว่า “ได้ชัยชนะอะไร ไปตีพม่าแตกหรือ” ถามไปอย่างนั้น คุณหลวงก็ยิ้มบอกว่า “ไม่ใช่” แล้วก็เล่าให้ฟังว่า “ผมนี่นักสูบบุหรี่ ไม่ใช่บุหรี่ยิกาแรตนะ สูบบุหรี่ตะพานโพนวนด้วยใบตองตัวขนาดเท่านี้” (ทำมือให้ดู) แล้วเวลาแกจะไปไหน ก็ต้องห่อโตๆ คุณนายต้องจัดห่อไปให้ ถ้าขาดไปแล้วจะหงุดหงิดงุ่นง่าน ไม่เป็นอันพุดจาเลยทีเดียว คุณนายแก่รู้ ก็เลยห่อไปให้เป็นห่อใหญ่ กลัวจะไปขาดกลางคัน

ที่นี้คุณหลวงมีอะไรมากระทบใจ คือแกเห็นพระสงฆ์จำนวน ๑,๐๐๐ องค์ ซึ่งลงมาจากที่พักเดินเข้าไปในสัตว์ตบรรณคูหา ทำสังคายนาดินเรียบร้อยเข้าไปไม่มีใครสูบบุหรี่ เวลาฉันอาหารเสร็จ เดินออกมาจากโรงฉัน ไม่เห็นท่านสูบบุหรี่ อันนี้เป็นภาพกระทบใจ ก็เลยนึกว่า เออ พระตั้ง ๑,๐๐๐ องค์ท่านไม่ยกสูบบุหรี่ แต่ตัวเรานี้หนีบไว้ตลอด

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

เราทำไมจึงต้องสูบตลอดเวลา ท่านไม่สูบทำไมอยู่ได้ เราไม่สูบทำไมจะอยู่ไม่ได้ นึกอย่างนั้น ก็คิดได้ว่า มาประชุมคราวนี้เอาманสักเรื่องหนึ่ง จะได้นำไปฝากญาติมิตรทางบางกอก

แกก็ขึ้นไปบนที่พัก ไปเอาไอ้บุหรืห่อใหญ่ในกระเป่าแล้วแอบไปทิ้งข้างหลังที่พัก มันมีหนองน้ำอยู่ โยนโครมลงไปในหนองน้ำเลย บุหรืห่อนั้นนะ แล้วตั้งแต่นั้นมาแกก็ไม่สูบมันอีกต่อไป นี่แหละเขาเรียกว่าบุคคลตัวอย่างแห่งชัยชนะ ชนะบุหรื ถ้าเราชนะบุหรืได้เราก็ชนะเหล่าต่อไปได้

บุคคลที่มึนเหล่านี้ชนะได้ มีครูคนหนึ่ง เมื่อแกไม่ได้บวชต้องตีมเหล้าทุกวัน บอกว่าไม่ตีมไม่ได้ ครูใหญ่ก็ตีม ถ้าไม่ตีมครูใหญ่หาว่าไม่ใช่พรรคพวกกัน ต้องตีมด้วยกัน เงินเดือนมันจะไม่ขึ้นนะถ้าไม่เป็นพวกกัน เมืองไทยเรามันเสียตรงนี้ ตัวเองคิดแล้วก็จะจูงเพื่อนให้คุดไปเสียด้วย มันจึงลำบากกันใหญ่ ทีนี้ก็เลยต้องไปตีมกับเขา

ต่อมาก็เลยไปบวช บวชที่วัดชลประทานฯนี้ ความจริงครูคนนั้นเป็นนักเรียนร่วมชั้นกับอาตมา อายุเท่ากัน แต่ว่าเพิ่งได้บวชเมื่ออาตมาเป็นอุปชฌาย์ เพื่อนเรียนกันแท้ๆ แต่ว่ามาบวชเมื่อเพื่อนเป็นอุปชฌาย์

ทีนี้พอมาบวชแล้ว อาตมาก็มาฝึกอบรมให้ เทศน์กันทุกวันทุกคืน ผลที่สุดเวลาจะสึกก็บอกว่า “ผมสึกไปแล้วผมจะไม่ตีมเหล้าเลย” อาตมาก็แกล้งบอกว่า “ไม่ตีมครูใหญ่เขาจะรังเกียจเอานะ” แกก็บอกว่า “ไม่เป็นไร ผมจะลองดูว่า ไม่ตีมมันจะอยู่ในสังคมได้ไหม” แล้วก็ไม่ได้ตีม เพื่อนก็กระเซะกระเซ้าอย่างนั้นอย่างนี้ พุดยั่วนั้นแหละ แกก็ไม่ยอมตีมทำเตียว ๓ ปีแล้วไม่เคยแตะต้องเลย

ตั้งแต่บวชมาแล้ว แมंब้านไปวัดก็บอกว่า “คุณของดิฉันนี้ตั้ง

❖ อยู่อย่างผู้ชนะ ❖

แต่สีก็ออกไปแล้วเป็นคนละคน ดิฉันรู้สึกเหมือนว่ามีสามี่ใหม่
อย่างนั้นแหละ” หัวเราะหะๆ คือไอ้สามี่คนก่อนมันเมาเหล้า สามี่
คนใหม่มันไม่เมา ก็เท่ากับได้สามี่ที่ดีคนหนึ่ง ที่เขากลับจิตกลับใจ
เพราะเห็นว่าสิ่งนั้นไม่มีประโยชน์แก่ชีวิต แก้กเลยทิ้งมันไป นี่ตัวอย่าง

เราก็เหมือนกันแหละสมมุติว่าใครมีอะไรอยู่ในตัวอะไรก็
ตามที่มันไม่ดีไม่งามทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต แก่การ
งานในครอบครัว จนถึงงานส่วนรวมคือประเทศชาติ เรา
พยายามตัดสิ่งนั้นออกไป ให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกหลานของเรา
เราจะสอนลูกด้วยเรื่องอะไร เราต้องทำเป็นตัวอย่าง พยายามแก้
สิ่งที่มันไม่เหมาะไม่ควรให้หมดไปเท่าที่จะแก้ได้ ชีวิตของเรา
ก็จะก้าวหน้าเป็นไปด้วยดี พวกเราชีวิตยังหนุ่มสาว เรียกว่ายังไม่
แก่เท่าไร ยังพอจะก้าวหน้าอยู่ ยังมีทางที่จะทำอะไรให้เป็น
ประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง นอกจากได้แก้ไขปรับปรุงตัวเราเองแล้ว
ก็ต้องประหยัดขึ้นด้วย การเที่ยวเตร่ก็ให้มันน้อยลงไปด้วย

ฤดูนี้เป็นฤดูกาลเข้าพรรษา เราต้องเข้าพรรษาเสียด้วย
คืองดเว้นในสิ่งไม่เหมาะไม่ควร เอาชนะเสียตั้งแต่หัวที่ แล้วต่อไป
เราก็จะได้ชัยชนะ สมกับที่เกิดมาเป็นคนไทย เป็นผู้นับถือพระ
พุทธศาสนา ได้รับประโยชน์จากพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า

คนเราเกิดมาชาติหนึ่งไม่เท่าไรก็ตาย ตายแล้วเอาอะไร
ไปไม่ได้ ทรัพย์สินเงินทองข้าวของต่างๆ ทำตามหน้าที่เท่านั้นเอง
หาไว้ตามหน้าที่ ทิ้งไว้ในโลก เวลาตายเอาไปไม่ได้ ไม่มีใครเอาไปได้
แต่ว่าสิ่งหนึ่งมันจะติดอยู่กับโลกนาน คือสิ่งที่เราทำดี ก็ติดอยู่

❖ **อยู่อย่างผู้ชนะ** ❖

กับโลก ชั่วก็ติดอยู่กับโลก เป็นประวัติติดไว้กับโลกตลอดกาลนาน
ฉะนั้น เราต้องทำความดีติดไว้ฝากไว้กับโลก ให้ลูกหลาน
อึ้งใจ ใครพบเข้า เออ!คนนั้นชาติ จะได้สบายใจ คนอื่นก็สบายใจ
จึงขอให้คิดได้นึกไว้ในเรื่องนี้ตลอดเวลา จะยืน จะเดิน จะนั่ง
จะนอน ก็คอยเตือนไว้ เราจะอยู่ด้วยความดี เราจะไม่ปล่อยตัว
ให้ตกไปในอำนาจฝ่ายต่ำเป็นอันขาด ชีวิตก็จะรุ่งโรจน์สมความ
ปรารถนา

ดังที่ได้กล่าวมาเพื่อเป็นเครื่องเตือนจิตสะกิดใจแก่พวกเรา
ทั้งหลาย ที่ได้ประชุมกันในสถานที่นี้ก็พอสมควรแก่เวลา ขอจบ
การแสดงปาฐกถาไว้เพียงเท่านี้

ในที่สุดนี้ขออ้างเอาคุณพระศรีรัตนตรัย คือพระพุทธ พระ
ธรรม พระสงฆ์ อันเป็นสิ่งที่เราเคารพสักการบูชา จงมาตั้งอยู่ใน
ใจของท่านทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายมีจิตใจซื่อตรง มีความอดทน
รู้จักบังคับตัวเอง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก
กว่าส่วนตัว ปรารถนาสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นไปในทางที่ถูกที่ชอบ
ขอให้สำเร็จในสิ่งนั้นๆ สมความปรารถนาด้วยการกระทำด้วยตัว
ของท่านเอง จงทั่วกันทุก ๆ ท่านเทอญ

อดตา หเว ชิต์ เสยโย - ขณะตนนั้นแลเป็นดี
ชิตญจ รุกเข อนิเวสโน ลียา - เมื่อชนะแล้ว พึงรักษาชัยขณะนั้นไว้

พุทธวจนะ

อกุโกเถน ชิเน โภธ
ฟังขณะคนโกรธ
ด้วยความไม่โกรธ

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรมะ
ชนะการให้ทั้งปวง

อสาธํ สาธุนา ชิเน
ฟังขณะคนชั่ว
ด้วยความดี

สพฺพรสํ ธมฺมรสํ ชินาติ
รสแห่งธรรมะ
ชนะรสทั้งปวง

ชิเน กทริยํ ทานเนน
ฟังขณะคนตระหนี่
ด้วยการให้

สพฺพรตํ ธมฺมรตํ ชินาติ
ความยินดีในธรรมะ
ชนะความยินดีทั้งปวง

สจฺเจนาสิกฺวาทินํ
ฟังขณะคนพูดปด
ด้วยคำจริง

ตณฺหกุขโย สพฺพกุขํ ชินาติ
ความสิ้นตัณหา
ชนะทุกข์ทั้งปวง

โย สหสฺสึ สหสฺเสน สงฺคาเม มานุเส ชินเ
เอกญจ เขยฺยมตฺตานํ ส เว สงฺคามชุตฺตโม

ผู้ที่ชนะคนอื่นเป็นพันๆ ในสงคราม ไม่จัดว่าเป็นผู้ชนะที่แท้จริง
แต่ผู้ที่ชนะ(ใจ)ตนเองได้ นับว่าเป็นผู้ชนะสงครามที่ยอดเยี่ยม

